

MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT

M Ü S O R F Ű Z E T

1984. május - június hó

Az MKBT Észak-magyarországi Területi Szervezete május 22-én 16.30-kor rendezi a középiskolás barlangkutatók első ankétját a MTESZ Székházban. Címe: Miskolc, Szemere u. 4.

Előadások:

HÁMORI Zsolt /Irinyi János Vegyipari Szakközépiskola,
Kazincbarcika/

A Pungor-lyuk-tető barlangjai

SZÓ Tamás - FÓNYI Tamás - NYÉKI Attila /Földes Ferenc
Gimnázium, Miskolc/

Az Y-/vagy Pala/ barlang

SZEPESY Kornél /Földes Ferenc Gimnázium, Miskolc/

A Kecse-lyuk

Junius 4. /hétfő/

17.00 óra Gatter István

/az ELTE Ásványtani Tanszék tudományos munkatársa/

Karbonátos kőzetek érkitöltéseinek folyadékzárvány vizsgálata, kapcsolata a speleológiai kutatásokhoz

Az előadás helye:

Budapest, VI.,
Anker köz l.
félemelet 11. sz.

II. TAVASZI NYILT BARLANGI NAPOK

1984. május 19-20.

Miskolc

A nyíregyházi Honvéd Bottyán János SE. Denevér Barlangkutató Csoportja fennállásának 5 éves jubileuma alkalmából a fenti időpontban, Majális park - Király asztal központi táborhely-lyel rendezi meg a II. Tavaszi Nyílt Barlangi Napokat.

Program:

Barlangi turák a Nagy- és Kis-fennsíkron. /Diabáz-, Király-, Balékina-, Herman Ottó-, Vénusz-, Lilla-barlang, Kiskőhátizsomboly, Bolhási-viznyelőbarlang, Létrási-vizesbarlang, Kecse-lyuk/

Kiépített barlangok /igény szerint/ István-barlang, Anna-barlang.

Felszini turák /igény szerint/.

A felszíni turákhoz és a kiépített barlangok bejárásához felszerelés nem szükséges.

A barlangi turákhoz szükséges felszerelés: overall, lábbeli, sisak és világítás.

A barlangi turákhoz a rendezésben résztvevő barlangkutató csoportok adnak vezetést.

A táborhelyen május 18-án 15 órától tartunk információs szolgálatot.

Részvételi díj: 30 Ft/fő, mely összeg 1 db részvételi emblémát és 1 db színes öntapadós Speleo-matricát foglal magában.

Május 19-én este diavetítést tartunk.

A barlangi napok részletes programját a helyszínen az Információnál kifüggesztjük.

A résztvevők az étellemezésről és a sátorról egyénileg gondoskodjanak.

Rendezőség

EMLEKÜNNEPSÉG

a Pál-völgyi-barlang feltárásának 80 éves évfordulója
alkalmából

Helye: Pál-völgyi-barlang

Ideje: 1984. június 23. szombat 9³⁰

- Program:
- koszoru elhelyezése a feltárók tiszteletére
  - megemlékezés a barlang feltárásáról
  - a barlang új szakaszainak feltárása
/diaképekkel/
  - a barlang az idegenforgalom szolgálatában
  - archiv diaképek bemutatása
  - barlanglátogatások a kiépített, illetve új
szakaszokban
  - kiállítás régi dokumentumokból

XXIX. Vándorgyűlés - Odorvár

1984. június 29. - július 1.

Az 1984. évi Vándorgyűlést a tiszaföldvári Hajnóczy József Barlangkutató Csoport rendezi a Bükkben, Odorvárnál.

A Vándorgyűlés helye: a Déli-Bükk Mákszem Odor-hegy közötti nyerge, Mákszem, vagy Török-rét.

A résztvevők elszállásolása sáttortáborban történik - saját sátorban, melyet, valamint hálósákokat minden résztvevő hozzon magával.

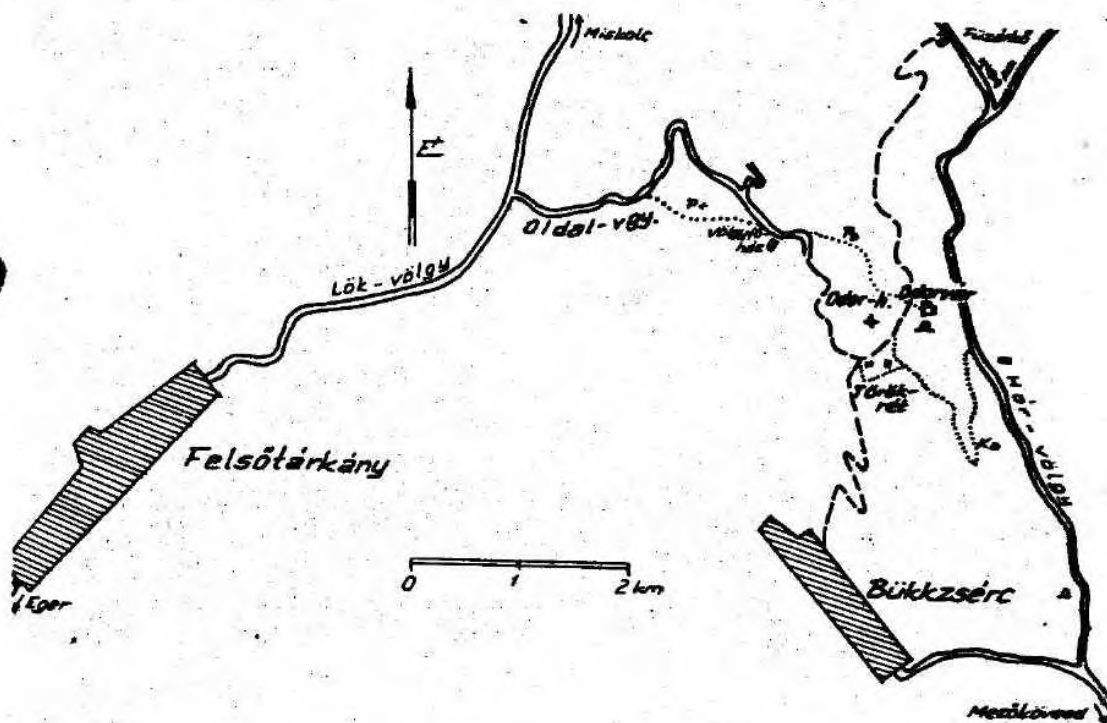
A sáttortábor megközelíthető Bükkzséroc és Felsőtárkány felől, a mellékelt térképvázlat szerint, illetve Miskolc felől a Miskolc - Eger utvonalon, letérés az Oldal-völgynél.

A vonattal érkezőknek Mezőkövesden kell átszállniuk a vasútállomásról induló bükkzsérci buszra, mellyel a végállomásig utazva a falu főutcáján haladnak tovább É-ra. A falut elhagyva először balra, majd jobbra látható egy-egy egyedülálló ház, mely utóbbi után mintegy 50 m-re jobbra indul egy szerpentin ut, ahol kb. 4-5 km gyaloglás után pontosan a Török-rétre lehet jutni. Saját kocsival nem ajánlatos ezen az uton jönni!

A járművel érkezők Eger-Felsőtárkány után az első jobbra induló leágazásnál /Felsőtárkány után kb. 1-1,5 km/ térjenek le. Innen a Völgyfőházig szilárd burkolatu uton jöhetnek, majd onnan földuton. Számítsanak a szembejövő forgalomra - keskeny az ut - ajánlatos az 5 km-es max. sebesség. Ez a földút pontosan a táborhelyre visz.

Táborozni csak és kizárólag a kijelölt helyen lehet, tekintettel a környező terület SZIGORU VÉDETTSÉGÉRE.

A vándorgyűlés helyszínének vázlatos térképe

Mivel vízből csak korlátozott mennyiség áll rendelkezésre, kérjük a résztvevőket, hogy megfelelő méretű víztároló edénnyel /kulacs, kanna stb./ mindenki lássa el magát.

Élelmiszervásárlásra legközelebb csak Bükkzsércen van lehetőség, ezért eleve három napra elegendő élelmiszert tanácsos magunkkal hozni.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a tábor területén gépkocsik elhelyezésére nincs lehetőség, a parkoló a tábortól távolabb kerül kijelölésre.

A Vándorgyűlés részvételi díja 60 Ft, melyet a helyszínen lehet befizetni.

A Vándorgyűlés tervezett programja:

Junius 29. péntek

10⁰⁰-tól a résztvevők fogadása

14⁰⁰-tól I. Felszini turák

1/I/a Ozslai-medence - Perpáci kőbánya -
Subalyuk-barlang /kb. 3-4 óra/

1/I/b Kis-rét - Füzérkő - Szarba-völgy
/kb. 3 óra/

1/I/c Az Odorvár csucsrégiójának üregei -
az Odorvár /kb. 1-1,5 óra /

1/I/d A Hór-völgyön a Tebe pusztáig /kb. 6 óra/

II. Barlangi turák

1/II/a Niagara - Táncterem - Füstös termek -
Csodák terme - Lapos-terem - Nagy-terem -
Orgona - Rom-terem - Háztető /2 x 8 fű/

1/II/b Niagara - Háromszögalaku járat - Depo -
Nagy-terem - Galéria - Óriás-terem /2 x 8 fű/

1/II/c Háztető - Rom-terem - Háromszög - Depo -
Nagy-terem - Ácsolat - Labirintus - Grand
Kanyon - Tsitsogó /2 x 8 fű/

1/II/d Háztető - Rom-terem - Háromszög - Nagy-terem -
Ácsolat - Labirintus - Grand Kanyon -
Jubileumi ág /2 x 8 fű/

1/II/e az Odorvári-barlangban
Nagy-hasadék - Lejtakna - Agyagos /3 x 6 fű/

A turautvonalak részletes leírását lásd később!

Junius 30. szombat

7³⁰-tól Marcel Loubens Kupa

10⁰⁰-tól Felszini turák, mint pénteken

2/I/a

2/I/b

2/I/c

2/I/d

- 11⁰⁰-tól Barlangi turák, mint pénteken
 2/II/a
 2/II/b
 2/II/c
 2/II/d
 2/II/e
- 15⁰⁰ Megnyitó
 Előadások
- 18⁰⁰ Csoportbeszámolók
- 19⁰⁰ Cholnoky-pályázat eredményhirdetése
 Marcel Laubens Kupa eredményhirdetése
- 20⁰⁰ Tábortűz

Julius 1. vasárnap

- 8⁰⁰-tól Felszíni turák

3/I/a
 3/I/b
 3/I/c
 3/I/d

Barlangi turák

3/II/a
 3/II/b
 3/II/c
 3/II/d
 3/II/e

Kérjük a Vándorgyűlés résztvevőit, hogy a turákra az itt felsorolt kódszámok alapján jelentkezzenek /értendő ez mind a felszíni, mind a barlangi turákra/.

A Hajnóczy-barlangba csak azoknak a levitelét tudjuk biztosítani, akik legkésőbb 1984. június 15-ig beküldik a Műsorfüzet végén található jelentkezési lapot az alábbi címre:
 Hajnóczy József Barlangkutató Csoport
 5430 Tiszaföldvár Kossuth ut 100-104.

A barlangi turákhoz szükséges felszerelés: barlangjáró alapfelszerelés + önbiztosítás a le- és felmászásokhoz.

A barlangversenyen minden érvényes MKBT tagsággal rendelkező és a részvételi díjat befizetett barlangkutató részt vehet. A csapatok létszáma 3 fő. A versenyen az alapfelszerelésen túl ereszkedő és mászóeszköz szükséges. További információkat a helyszínen adunk.

A barlangturák leírása

A Hajnóczy-barlangot 1971-ben fedezték fel a tiszaföldvári Hajnóczy József Gimnázium diákjai. Ezt megelőzően mintegy 8-9 évig kutatták az Odorvári-hasadékbarlangot. A Hajnóczy-barlang első bejárásakor megközelítőleg 300 m hosszúságnak mutatkozott.

Az első bejárók utvonalát követi a II/a barlangi tura.

A három léposóból álló keskeny bejárati szakasz után a Niagara közel 70° -os lejtőjén leereszkedve érjük el a Tánotermet, melynek legfőbb ékessége egy mellékhasadékban képződött borsókő függöny. A keskeny és alacsony Kuszoda elején mehetünk fel a Csodák-termébe, melynek oseppkődiszei e rész egyedülállóan szép képződményei. A Kuszoda felénél nyílik az Alsó-füstös-terem, majd folytatásában a Felső-füstös-terem. Mind a kettőre jellemző a falán lévő fekete bevonat, mely kalcit és vasIIoxid ill. vasIIIoxid kiválása eredményeként jött létre.

A Kuszodán visszajövet kellemes szűkületeken keresztülpréselődve érünk a Lapos-terembe, mely nevéhez méltóan csak a hason-, ill. oldalonkuszásra ad lehetőséget. Az oldalfalakon és a mennyezeten lévő szebbnél szebb képződmények között óvatosan kell haladnunk, nehogy kőcsengő kísérje utunkat!

A Lapos-teremből kiérve a Deponban már felállhatunk és innen már rövid uton a Nagy-terembe jutunk, melynek impozáns cseppkődiszei, drapériái és kristályai gyönyörű látványt nyújtanak. A Depon és a Háromszögalaku járaton az Orgonához érkezünk, ahol a jobb hallásuak koncertezhetnek, de csak óvatosan, nehogy eltörjön a "hangszer". Innen a Rom-terem érintésével a Háztető nyergén araszolva jutunk vissza a bejárati szakasz alsó léposójához.

A II/b tura is a Niagarán való leereszkedéssel indul, majd egy keskeny folyosó kőbordái között vezet az utunk a Háromszögalaku járatához. Innen tovább a Depon keresztül jutunk a Nagy-terem diszeihez, majd a Leyla huzatos manduláján átbujva a Galéria Ny-i végéhez érünk. Innen meredek, oszlopszerű emelkedőn "sprájcoulunk" fel a Teknőchöz, majd tovább az

Óriás-terem felé. Utunkat - főként a jobboldalon szép formátumu oseppkövek erdeje díszíti. Az Óriás-terem alatti zegzugos utvonal próbatétele után, a terem alját elérve, majd a közepes meredekségű oldalfalakon felmászva már könnyebb terepről vehetjük szemügyre a Téli erdőt, a Kilátót és más képződményeket. Visszafelé még egyszer élvezhetjük a "Hajtú" bordaropogtató szoritását, majd ismét a Galéria következik, ahonnan a Nagy-terem érintésével jutunk az alsó lépcsőhöz.

A II/c tura a Niagara Ny-i gerincén, a Háztetőn veszi kezdetét. A Rom-teremből a Háromszögalaku járaton a Depot érintve a Nagy-terembe érünk, majd a Leyla és az Ácsolat szűkületeit leküzdve, további keskeny részeken haladunk, egészen a Labirintus végéig. Innen a Grand Kanyon többtonnás sziklái között lépkedve ereszkedünk egyre lejjebb, hogy a tulajdonoldalon ugyanolyan magasra mászunk.

A II/d tura résztvevői eddig ugyanezen az uton jönnek, majd itt egy vaslétrán felmászva jutnak a Jubileumi ágba, melynek különböző szép képződményeit megosodálva ugyanezen az utvonalon mennek vissza.

A II/c turázók a Grand Kanyon Ny-i végénél szintén egy vaslétrán lemászva kerülnek a Komszomolba, majd némi akrobatika után a Tsitsogóba, mely felettebb agyagos, de ennek ellenére néhány egészen osodálatos oseppkőképződmény teszi elviselhetővé az igen nehéz utat. A Tsitsogóból ugyanezen az uton kell visszamenni a kijáratig:

Az Odorvári-hasadékbarlangot járják be a II/e tura résztvevői. A bejárat - hasonlóan a Hajnóczy-barlang bejáratához - itt is lépcsős, de csak két lépcsőből áll. A lépcsők a Nagy-hasadékba vezetnek, s innen a Véssett kúrtón préselődünk le a Kemény didin és a Lejtaknán keresztül az Agyagos-terembe, a barlang alsó szintjére. Ez a barlang szűk járatai miatt csak lassan járható, ezért csak csökkentett létszámú csoportokkal oldható meg a bejárás.

KÜLDÖTTKÖZGYÜLÉS

A Társulat 1984. március 23-án tartotta küldöttközgyűlését.

A közgyűlés az alábbi határozatokat hozta:

- 1/ Jóváhagyólag tudomásul vette az 1983. évi társulati munkáról szóló főtitkári beszámolót.
- 2/ Az Éremszabályzat általános rendelkezéseit az alábbi két ponttal egészítette ki:
  - az Éremszabályzat a szabályszerűen előterjesztett javaslatok mérlegelésekor a javaslattól eltérően is dönthet arról, hogy a javaslatba hozott személynek melyik érmet ítéli oda,
  - az Éremszabályzathoz beérkezett javaslatok és pályázatok, ha azokra a beérkezés évében a Bizottság érmet nem szavazott meg, a Társulat Titkárságán külön gyűjtőben helyezendők el és azok elbírálására az Éremszabályzat a következő években újabb előterjesztés nélkül visszatér.
- 3/ Elfogadta a X. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszus megrendezésére vonatkozó javaslatot.
- 4/ Sohár Istvánt saját kérésére, érdemei elismerése mellett titkári tisztségéből felmentette, s helyébe Hevér Évát választotta meg.
- 5/ Két ad hoc bizottságot hozott létre
  - Dr. Kordos László vezetésével a Társulat hosszú távu tudományos programjának kidolgozására, valamint
  - Gádos Miklós vezetésével a Társulat munkáját akadályozó okok és indítékok feltárására és azok elhárításának kidolgozására.
- 6/ Elfogadta a Számvizsgáló Bizottság beszámolóját.

7/ A közgyűlés Borbély Sándort, Dancza Jánost és dr. Jaskó Sándort tiszteleti taggá választotta.

8/ A közgyűlés az Érembizottság javaslata alapján az alábbi érneket és emléklapokat adományozta:

Herman Ottó-érem: Dr. Böcker Tivadarnak

a Társulat érdekében kifejtett másfél évtizedes értékes munkásságáért;

Kadió Ottokár-érem: Gádoros Miklósnak

a barlangi távmérés-technikában kidolgozott konstrukcióiért, valamint karszt-hidrológiai, geofizikai és barlangklimatológiai tudományos közleményeiért;

Vass Imre-érem: Vidios Zoltánnénak

a Danca-barlang igen nehéz körülmények között történő, 1981-83 évek között végzett feltárásáért, mellyel a munkában résztvett kollektiva érdemeit is elismeri.

Herman Ottó-emléklap: Alba Regia Barlangkutató Csoportnak

a Társulatot és a magyar barlangkutatókat évek óta következetesen elősegítő munkáért, és értékes dokumentációs anyagaiért;

Kadió Ottokár-emléklap: Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoportnak

a Pál-völgyi kőfejtő barlangjainak jól dokumentált komplex kutatásáért;

Vass Imre-emléklap: az Acheron Barlangkutató Szakosztálynak

a oserszegtomaji barlangok feltáró kutatásáért és térképi dokumentálásáért.

9/ A közgyűlésen az Elnökség részéről

Gasdag László

Gyovai László

Dr. Horváth Tibor

Károly Gábor

Kocsis Antal

Kreem Gábor

Lénárt László

Dr. Tardy János

Vaskor János

Zalán Béla

pénzjutalomban

Fleck Nóra

Leél-Össy Szabolcs

könyvjutalomban

Jákics Ferenc

Vastagh László

dicséretben

részesültek.

H I R E K

A Marcel Loubens Barlangkutató Csoport az év elején - engedéllyel - a Jávorkuti-viznyelőbarlangban önállóan több lezárást hajtott végre. "Tévedésből" olyan helyekre is bementek, ahol - megállapításuk szerint - még nem járt más. /Azon a szűk szakaszon jutottak át, melyen a kissé természetesebbek a térképezés során nem értek át. Ők úgy vélték, arra van a járat, csak kissé szűk. Igazuk volt./

A feltárt /?/ részről Kiss J. és Repei R. irányítással és mérőszinórral készített alaprajzi vázlatot. A mintegy 150 m-nyi járatot bemutató térképvázlatot éves jelentésünkben közöljük.

Márciusban a Szepesi-barlang Nyugati-ágának homokszifonja utáni részen a rendkívül nagy szárazság miatt bejárhatóvá vált egy új szakasz. Kiss J., Tohai J., Ferenczy G. összetételű feltáró csoport mintegy 300 m-nyi új járatot fedezett fel. A járatrendszer fő iránya a Spirál - Speizi - Ikertebri - Nagymogyorós-barlangok felé mutat. A barlangi üledékvizsgálatok alapján legvalószínűbb régi Szepesi bejáratnak a Nagymogyorós-viznyelő látszik.

A barlangrész felmérése megkezdődött. Eddig Kovács Zs. vezetésével mintegy 120 m-ről készült térkép. /Sajnos a szifon március 24-én ismét lezárt./ A térkép-részletet éves jelentésünk tartalmazni fogja.

Lénárt László

Az MKBT Észak-magyarországi Területi Szervezete keretében megindult "Barlangjáró 1" tanfolyam vizsgájára május 26-án kerül sor.

Érdeklődni a területi szervezet titkáránál, Balázs Lászlónál lehet.

Lénárt László

A Barlangi Mentőszolgálat által szervezett tisztítóturán 1984. március 24-25-én a Vecsem-bükki-zsomboly első aknájának aljáról kb. 4-500 kg fémhulladékot hoztunk ki.

Ezúton szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik munkájukkal, ill. segítségükkel hozzájárultak a tura sikeréhez.

Gyovai László

A MARINER 9 űrszonda által a Földre továbbított képek alapján bizonyítottnak látszik, hogy a Mars bolygón lávabarlangok vannak.

/A REFLEKTOR 1983.4.szama alapján/

Szablyár Péter

FIGYELEM!

Felhívjuk a tagság szíves figyelmét, hogy a 40 órás munkahét bevezetése következtében a Társulat hivatalos órái az alábbiak szerint módosultak:

Hétfő	}	8 ⁰⁰ -tól 16 ³⁰ -ig
Kedd		
Csütörtök		
Pénteken		8 ⁰⁰ -tól 15 ⁴⁰ -ig
Szerdán		10 ⁰⁰ -tól 16 ³⁰ -ig

A Társulat fogadóórája minden szerdán: 16³⁰-tól 18³⁰-ig.

MEGJELENT!

Piros Olga: Karbonátos kőzetteni, karsztgenetikai és szpeleológiai bibliográfia

Ára: 40 Ft

Kapható a Titkárságon.

FOTÓPÁLYÁZAT

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat az alábbi három kategóriában fotópályázatot hirdet:

I. kategória

A karszt- és barlangkutatóval kapcsolatos témájú, legalább 18 x 24 cm-es fekete-fehér fényképekre

II. kategória

Barlangdokumentációs fényképekre, legalább 18 x 24 cm-es méretben, fekete-fehér kivitelben

III. kategória

A karszt- és barlangkutatóval kapcsolatos témájú 24 x 36-os méretű színes diapozitívekre.

A papírképek hátoldalára a jeligét, a kép címét és a felvétel helyét /barlang, ill. barlangszakasz megnevezését/ kell feltüntetni. A diák keretére a jeligén kívül sorszám tüntetendő fel, s külön listán sorszám szerint a többi adat.

A pályázaton részt vehet minden MKBT tag, eredeti /nem publikált/ felvételekkel. A jeligés pályaműveket

1985. április 1-ig

kell eljuttatni az MKBT Titkárságára /1061 Bp. Anker köz 1./, a lezárt borítékban mellékelve szerző nevével és címével együtt. A bíráló bizottság minden kategóriában első, második és harmadik díjat adhat ki, 500.-, 400.- és 300.- Ft pénzdíjjal.

A díjkiosztásra az 1985. évi Vándorgyűlésen kerül sor. A díjazott pályaművek a Társulat tulajdonába kerülnek, a szerzői jog fennmaradása mellett.

BARLANGKATASZTERI PÁLYÁZAT

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat és az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal folyamatos barlangkataszteri pályázatot ír ki, amelynek feltételei a következők:

1. Pályamunkát kell készíteni egy-egy kataszteri egység vagy az alábbi barlangok /Abaligeti-, Tapolcai-tavas-, Mátyás-hegyi-, Szemlő-hegyi-, Ferenc-hegyi-, Solymári-, István-, Baradla-, Béke-, Vass Imre-, Vár-barlang/ barlangdokumentációs anyagairól, amelynek tartalmaznia kell az összes nyomtatásban, ill. könyvtárban, nyilvános adattárgan hozzáférhető, a terület barlangjaira vonatkozó adatot. A pályamunkákban minden barlangról helyes térképet, felismerést elősegítő fényképeket, helyszínrajzot és pontos bibliográfiát szükséges mellékelni.
2. A pályázaton részt vehet minden MKBT tag és kollektíva.
3. A pályaműveket az MKBT és az OKTH közös bíráló bizottsága minősíti és díjazza.
4. A pályamunkák jutalmazására évenként 18.000 Ft áll rendelkezésre, amely elosztásáról és összegéről a bíráló bizottság dönt.
5. A pályamunkákat 2 példányban minden év április 1-ig kell benyújtani az MKBT Titkárságára /1061 Bp. Anker köz 1./.
6. Eredményhirdetés minden évben a Vándorgyűlésen.

Hozzászólások

Szenthe István: Megjegyzések a Mentési Konferenciához o.
közleményéhez

Szeretném felhívni a figyelmet néhány tényre az eddigi tapasztalatok alapján.

Nos egy néhány tény, ami az acél drótkötél javára szól:

1. Surlódással szembeni ellenállósága a sziklák élein
2. Kisebb az önsulya, mint a műszálkötélnek
3. Kis helyet foglal el
4. Olcsó és könnyen beszerezhető

Sajnos sokkal több érv szól ellene:

1. A drótkötél gyártásánál használt acéldrótok nagyon különböző fizikai tulajdonságúak, ami megtekintésre és tapintásra nem mindig észlelhető. A legerősebb drót /1960 MPa/ még 200 % kal is erősebb lehet, mint a leggyengébb /690 MPa/.
2. Az erős drót készíti a barlangászt kis átmérőjű /nagyon vékony/ kötél használatára. Ez viszont nagyon veszélyes. Nem hajlékony, nehezen manipulálható, rögtön hurkolódó. Behurkolódás után a ciklikus terhelésnél /például mászás közben/ majdnem azonnal törik.
A gyenge drót általában hajlékonyabb, könnyebben manipulálható. A behurkolódással deformált hely nem olyan veszélyes, de mégis kiszámíthatatlan. Egy ilyen kötél bármikor, váratlanul és minden előzetes jel nélkül szokott elszakadni.
Barlangi körülmények között, főleg mentési munkálatoknál szinte lehetetlen a hurkolódást elkerülni. Ilyen feltételek mellett a biztonsági koefficiienst legalább 6-ra kell emelni, ami azt jelenti, hogy az acél drótkötélnek legalább 4,5 mm átmérőjűnek kell lennie.
3. Mozgásban lévő acél drótkötélnél az előírt viszonylat a kötél átmérője és a gyűjtő dob átmérője között 1:80. Ezt a "Rack" szisztémájú ereszkedésnél és a "kantus" felmászásnál még megközelíteni is lehetetlen. Az acél drótkötél éles megtö-

résénél a drótszálakon állandó deformáció jön létre, és ilyenkor kinyomódik a kenőanyag a kötél belsejében lévő szizál fonalból, amely aztán vizet szippant magába. A szizál megbomlása után a kötél elveszti tartását.

4. Az acél drótkötél nem képes abszorbeálni jóformán semmi kinetikus energiát, tehát majdnem abszolút statikus. Ez nagyon veszélyes. Legutóbbi méréseink szerint tudjuk, hogy 80 kg súly 1 méteres zuhanásnál már 1000 kg-nál nagyobb energiát is kifejt. Az amerikai National Aeronautics and Space Administration vizsgálatai szerint pedig az emberi test még nagyon jó hevederekben sem élhet túl 1200 kg-nál nagyobb energiát.
5. Az acél drótkötél állandó barlangi elhelyezésnél nagyon hamar károsodik. A kötél használata közben nagyon gyorsan megsérül /lekopik/ a korrózió elleni cink bevonat és a rothadó szizál még vizen kívül szerves savakkal is segíti a korróziót a kötél belsejében. Ha a kötél alumíniumfülekkel van rögzítve, vagy más eltérő fém-anyaggal, akkor számolni kell azzal is, hogy a barlangi vizes klimában elektrolyzis keletkezik a kötél anyaga és a rögzítő fül között. Igaz, hogy az áram igen kicsi, de az idő viszont igen nagy.

A mentési munkálatoknál még esetleg lehet használni a Greminger szisztémát, ahol a kötél vezetése majdnem ideálisan van megoldva. Az ára viszont a rengeteg anyag /vele összefüggő felszerelés/ miatt magas és hosszadalmas a szerelése. A Szlovák Barlangi Mentőszolgálat rendelkezik 3 Greminger szettel, amit még sok évvel ezelőtt vásároltak erre a célra. Természetesen minden barlangi mentő ki van képezve ennek a használatára, de az sokkal szivesebben dolgoznak a francia szerelésből épített csigasorokkal és az ellensúly technikával, amit a személyi szerelésből pillanatok alatt össze tudnak hozni.

Hogy miért használnak a szovjet kollégáink acél kötelet? Nincs más választásuk. Nem képesek ellátni a barlangászokat megfelelő minőségű és elegendő mennyiségű műszál kötéllel. Az acél drót-

kötél viszont nekik is nagyon könnyen elérhető, így tehát a barlangokat a szezon elején felszerelik, és a szezon végén kiszerezlik. Így tehát a mentési technikát is ehhez kell alkalmazni. Ha nekem ilyen körülmények között kellene dolgozni, talán én is így csinálnám.

Stibrányi Gusztáv
a Szlovák Technikai Bizottság
tagja

Felhívom a figyelmet arra, hogy a drótkötél alkalmazásánál elsősorban az ereszkedő és mászógépek gyors kopása a probléma, ami ellensúlyozza a drótkötél jó kopásállóságát.

A drótkötélnek más hibái is vannak: kizárólag hibátlan drótkötelet lehet használni, különben az elszakadt elemi szálak felsértik az ereszkedő ember kezét, illetve ezek a szálak összegyűlve lehetetlenné teszik mind az ereszkedést, mind a mászást; a drótköteleknek egyáltalán nincs nyulása, így zuhanás esetén a terhelés teljes egészében a kikötést terheli, s amennyiben ez szög, ék, vagy nitt, ez a merevség rendkívül veszélyessé válhat; a sodrott drótkötél igen hajlamos a "macskásodásra", még az olyan ereszkedőgépeknél is, amelyek síkban törik a drótkötelet.

Magyarországon és a nyugati országokban a barlangkutatók minden felszerelési tárgya a műszálas kötélfelhasználathoz igazodik. Az esetleges átállás a drótkötél használatára még a barlangi mentőszolgálat anyagi lehetőségeit is túllépi, nem beszélve az egyéni tagokról.

Kertész János

Igényfelmérés

Az MKBT a "Magyar Szpeleológiai Oktatási Rendszer" keretében a barlangi kutatásvezetői és barlangkutatói szaktanfolyamokat igények szerint, a visszaérkezett válaszok alapján kívánja megindítani. Egy időben csak egy tanfolyam indítását tervezzük.

A barlangi kutatásvezetői tanfolyamra való jelentkezés előfeltétele legalább szakmunkás bizonyítvány. A szaktanfolyamokhoz szükséges iskolai végzettség esetenként kerül majd meghatározásra. A barlangi kutatásvezetői tanfolyamra való jelentkezéskor a "barlangjáró II." tanfolyam érvényes vizsgája is szükséges, a barlangkutató szaktanfolyamokra való jelentkezés esetén viszont csupán ajánlatos.

A barlangi kutatásvezetői tanfolyamot vizsga zárja le. A vizgabizonyítvány alapján az OKTH barlangi kutatásvezetői képesítést ad.

A barlangkutató szaktanfolyamokat vizsga zárja le. A vizgabizonyítványt az MKBT a barlangi kutatásvezetői megbízások javaslatánál, szakmai megbízásoknál stb. kívánja figyelembe venni. /A magasszintű szakmai tevékenységet az Oktatási és Közművelődési Bizottság - a szakbizottságok véleményét kikérve - külön kérelem nélkül is elismeri és dokumentálja./

A tanfolyamok részvételi- és vizsgadíj kötelesek, melyek összege később kerülnek megállapításra. Társulati tagok részvételi díját kedvezményesen állapítjuk meg. A végleges időpontot és helyet a végleges jelentkezési lapon /a következőkben/ tüntetjük fel.

Akit bármilyen tanfolyam érdekel, válaszoljon a következő igényfelmérési lapon.

Oktatási és Közművelődési
Bizottság

Határidő: 1984. május 20.
Beküldendő az MKBT Titkárságra

Igényfelmérési lap

A felsorolt tanfolyamok közül a következő/kö/n szeretnék részt venni. /Az igényt aláhúzással kérjük jelölni./

Barlangi kutatásvezetői tanfolyam

Barlangkutatói szaktanfolyam

- barlangfelmérés és térképkészítés
- barlangklimatológia
- barlangbiológia
- barlangi fotótechnika
- barlanggenetika és morfológia
- karszt- és barlangvédelem
- karszt- és barlangkutatás dokumentálása
- karsztgeológia és geofizika
- karszthidrológia
- barlangbiztosítás és ácsolástechnika
- általános mérés technika
- általános szervezési és vezetési ismeretek
- egyéb, és pedig .....

A tanfolyamon való részvételmet az alábbiak szerint tartanám célszerűnek. /A megfelelőt kérjük megjelölni./

- egy hét bentlakással, télen /elmélet és gyakorlat együtt/
- 3-4 nap bentlakással /elmélet/ + 3-4 nap bentlakással /gyakorlat/
- több alkalommal délutáni előadás /elmélet/ + 3-4 nap bentlakással /gyakorlat/
- levelező jellegű elmélet konzultációval + 3-4 nap bentlakással /gyakorlat/
- egy hetes nyári tábor programjához csatlakozva /elmélet és /gyakorlat/

Név: .....
Csoport: .....
Születési hely, időpont: .....
Iskolái: .....
Mióta barlangkutató: .....
Csoportban, egyesületben viselt tisztsége: .....
.....
Barlangi kutatásvezetői tanfolyamra való jelentkezéskor
a "barlangjáró II." megszerzésének ideje: .....
.....
Munkahely, beosztás: .....
.....
Levelezési cím: .....
.....
Dátum: .....

.....
aláírás

MTESZ - egyesületi használatra !

Kiadja: Magyar Karszt- és Barlangkutató
Társulat

Szerkeszti: a Titkárság

Felelős kiadó: Hazslinszky Tamás

Készült: 900 példányban

84/1200 MTESZ Házinyomda, Bp.

Felelős vezető: Deli Sándor

